

СЕГМЕНТАЦІЯ ПОТЕНЦІЙНИХ СПОЖИВАЧІВ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Кобець М.М*., Кобець Ю.М.*, Філіпцова О.В.**

*доцент кафедри фармацевтичного маркетингу та менеджменту, к.ф.н.

**професор кафедри біології, д.б.н.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

На даний момент в нашій країні існують проблема лікування, соціальної реабілітації наркозалежних і забезпечення наркотичними засобами (НЗ) пацієнтів, яким вони необхідні за медичними показниками. Завдяки своїм знеболюючим властивостям, опіоїди використовуються головним чином для позбавлення сильного (метадон, морфін), помірного (бупренорфін) і слабкого (кодеїн) болю. Вони також використовуються в якості протикашльових засобів (кодеїн) і для лікування опіоїдної наркоманії (бупренорфін і метадон) [1].

На сьогоднішній день ринок НЗ характеризується стабільним попитом, широким асортиментом, до якого входять 80 торгових назв (ТН) НЗ, представлених вісьмома лікарськими формами з різними показниками доступності для споживачів [1]. Тому актуальним питанням у рамках дослідження даного ринку є пошук оптимальних шляхів до визначення його потенційної ємності з метою розширення маркетингового потенціалу та забезпечення НЗ якомога більшої кількості споживачів, які потребують призначень НЗ для полегшення болю.

Серед наукових праць, що тісно пов'язані з напрямом досліджень, можна виділити публікації, в яких обґрунтовано модель формування ринкового потенціалу з урахуванням факторів, які на нього впливають, на прикладі ринку антигельмінтних препаратів [3]. Доцільно виділити роботи, в яких проаналізовано асортимент НЗ, проведена оцінка конкурентоспроможності окремих НЗ [2]. У зв'язку з тим, що одним з головних факторів, які впливають на розмір потенційної ємності як складової маркетингового потенціалу ринку, є чисельність потенційних споживачів, метою даної роботи є розподіл населення,

яке потребує призначень НЗ, та подальше визначення чисельності споживачів у сформованих групах на підставі офіційних статистичних даних щодо захворюваності населення.

Відповідно до мети нами були проаналізовані діючі стандарти лікування [4] і встановлені захворювання й стани, при яких призначають прийом НЗ. Серед них можна виділити: онкологічні захворювання (пухлини: шлунково-кишкового тракту, жіночої репродуктивної сфери, легенів, бронхів і плеври, голови та шиї, нейроендокринні пухлини) (Морфін); гемобластози (Морфін), гострий коронарний синдром (Трамадол, Морфін); ниркова і печінкова коліка (Трамадол); опіки (при наявності вираженого болючого синдрому); серцева астма й набряк легенів, хвороби серця у вагітних (Морфін); коми при захворюваннях внутрішніх органів, хронічний панкреатит, остеоартроз (наркотичні анальгетики); злоякісна гіпертермія (Пропофол, похідні опію); гострий апендицит і холецистит, пептична виразка (у т.ч. з перфорацією), грижі (пахова, стегнова та ін.) (Пропофол); виразка шлунка та дванадцятипалої кишки (у т.ч. з перфорацією) (Кетамін), гостра непрохідність кишок (Кетамін, Пропофол); ВІЛ-інфекція (лікування наркотичної залежності (Метадон)) та ін.

Серед призначень НЗ на першому місці знаходяться онкологічні захворювання. Згідно даних Державної служби статистики України кількість хворих з онкопатологією у 2013 р. склала 440 тис осіб. За останні 100 років за рівнем захворюваності й смертності у світі онкопатологія перемістилася з десятого місця на друге, уступаючи лише хворобам серцево-судинної системи. Як затверджує ВООЗ, смертність від раку до 2030 р. зросте на 45%, у порівнянні з рівнем 2007 р. По даним Інституту раку в 2009 році на обліку онкологічних установ було 961183 людини, з них 338635 чоловіка й 622548 жінки. Захворюваність раком суттєво зростає після 50 років. В ході досліджень розглянута демографічна картина онкозахворюваності. По даним Національного інституту раку у віковій групі 18-29 років найбільша питома вага мають: у чоловіків – хвороба Ходжкіна та злоякісні новоутворення яєчка

(29,7%); у жінок – хвороба Ходжкіна та злоякісні новоутвори шийки матки (29,6%). У віці 30-74 років найпоширеніші: у чоловіків – злоякісні новоутвори легенів і шлунка; у жінок – злоякісні новоутвори молочної залози. У віковій групі понад 75 років найпоширеніший: у жінок – рак шкіри; у чоловіків – рак легенів і шкіри. Потенційними споживачами НЗ є всі хворі на дані захворювання.

Таким чином, виходячи з результатів проведених досліджень, ринок НЗ характеризується великою кількістю сегментів зі значною чисельністю потенційних споживачів, і, відповідно, високим значенням потенційної ємності, що відкриває перспективу збільшення фармацевтичними компаніями своєї пропозиції на даному ринку.

Висновки.

1. Проаналізовано основні патологічні стани, які потребують призначень НЗ. Розглянута сегментація споживачів НЗ для онкохворих. Встановлено, що переважну частку з онкопатологією складають жінки, серед них значна частка осіб середнього й літнього віку.

2. Отримані дані будуть використані у подальших дослідженнях з метою визначення маркетингового потенціалу ринку НЗ.

Література:

1. Аналіз асортименту наркотичних, психотропних препаратів та прекурсорів / З.М. Мнушко, М.М. Кобець, Ю.М. Кобець, Г.А. Херхеулідзе // Український медичний альманах, том 15, №5 (додаток), 2012. – С. 190-192.

2. Кобець М.М. Вивчення конкурентоспроможності наркотичних засобів / М.М. Кобець, О.В. Філіпцова, Ю.М. Кобець // Сучасні проблеми управління: економіка, освіта, охорона здоров'я та фармація: матер. II міжнар. наук.-практ. конф. 26-28 вересня 2014 р., м. Ополь: – Ополь, Польща: 2014. – С. 170-172.

3. Мнушко З.М. Аналіз факторів збільшення потенціалу фармацевтичного ринку на прикладі антигельмінтних лікарських препаратів / З.М. Мнушко, Ю.В. Попова, Н.М. Скрильова // Ліки України. – 2009. – №3. – С.68-71.

4. Стандарти надання медичної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medstandart.net>.